

מטרות¹

1. התנסות במרחב שיח מאפשר ומוגן
2. שימוש באסוציאציות חופשיות, חיבור אישי וקטעי זיכרון.
3. התבוננות אותנטית המאפשרת צמיחה
4. שמיעת הקול הכיתתי, קולות ייחודיים ומסרים חינוכיים

מומלץ לקרוא את המבוא - מצבי חיים כמצע לפיתוח כישורי חיים: שיעורי זיקה

הסיפור "מסך" מביא את סיפורו של נער שמשקיע זמן רב בגלישה ובפיתוחי רשת. בסיפור עולות סוגיות אודות – זמן מסכים, התמכרות לגלישה, סדרי עדיפויות, מחויבות למשפחה, קשר עם הסבים ועוד.

מהלך השיעור

המורה מקריאה את הסיפור "מסך" -

מסך

שם משתמש, סיסמא, טביעת אצבע, שם רשת, קוד, אני לא רובוט, אני כן רובוט, הרשאה, login, logout. רוב היום אני שם. זוכר את כל הסיסמאות וההרשאות אבל לא סגור על השמות של האנשים שמסתובבים פה מסביבי וטוענים שהם המשפחה שלי. אני די משוכנע שהם צודקים ואני די קשור אליהם בכללי, אבל לאחרונה הם הופכים למעיין רקע קצת טורדני בחיים שלי, כאילו שיש מסך ביני לבינם, מסך נטול מגע, מסך שקוף שמאפשר לי להיות מחובר למסכים האמיתיים שלי. אני יושב מול שני המחשבים שלי, הטלפון גם הוא פתוח ואני הכי מחובר בעולם. חי ונושם ומתקשר ובעיקר במתח. כל הזמן במתח. נלחם וקונה, יוצר קליפים ומשתף, בונה אסטרטגיות ומשתף. אני חושב שהכיתה שלי לא הייתה מזהה אותי. אני, ששותק רוב השיעורים, שמתחמק כשיש עבודה בקבוצות. אני שאף פעם לא מצביע כדי להשתתף, אני שולט ברשת. אני יוטיובר עם 9,440 עוקבים. אני מפיץ סרטוני משחק, מעלה קטעי עריכה ופרשנות.

פעם כמעט סיפרתי לאיתן שאני יוטיובר, הוא הפיץ בכיתה את הקליפ שהוריו מימנו לו ואני נקרעתי מצחוק. קליפים כאלה אני עורך בשנייה לאנשים מכל העולם שמבקשים ממני, והוא עף על "הכמעט תכנית ראליטי" שלו. באמת שכמעט סיפרתי לו אבל שתקתי. המסך ביני לבינם גדל. מסך בלי מגע. אבל אין לי זמן לחשוב על זה. בבית הספר אני מחובר כל הזמן. דרך הטלפון או המחשבים בכיתה. בבית אני אוכל ליד המחשב ואם אני עושב ספורט אז זה מול המסך, בין לבין. חייב להספיק. האדרנלין של תגובות מאוסטרליה, שוודיה, יפן ממלא אותי ואני לא רעב.

אני גם לא עייף. השמש שלי זורחת כל הזמן. ברשת אין לילה ויום. יש עכשיו. ברשת שלי אין קרוב ורחוק, יש לי נוכחות כמעט בכל הגלובוס. אני כל הזמן שם. כל הזמן בכל מקום. ואבא שלי, בהרצאה

¹ כתבה אורית ברג, שפ"י

היומית שלו, כשהוא מגיע בתשע מהעבודה אומר לי בקול הקצת עצוב שלו "אתה בכל מקום חוץ מכאן" אבל אני לא לוקח אותו ללב, בעיקר כי הלב שלי כבר מזמן נפל ברשת.

כבר יותר מחודש שסבא שלי, גיורא, מתקשר אלי. כשהוא קנה לי את המסך החדש שבקשתי ליום ההולדת הוא קנה גם לעצמו מחשב חדש. כבר בחנות הבטחתי לסבא עזרה בלחבר ולהתקין את המחשב החדש. הבטחתי לסבא שאני אבוא אליו באחד הימים אחרי בית הספר. אבל מאז, כל יום אני דוחה את זה ודוחה.

בימים האחרונים סבא כבר לא מתקשר. היום כשחזרתי מבית הספר, אמא נעמדה בכניסה לחדר שלי ושתקה. "מה קורה אמא, שאלתי? והיא עדיין שתקה. "אמא? אני יכול להיכנס לחדר שלי?" שאלתי, והיא עדיין שתקה ולא זזה. "מתי דיברת בפעם האחרונה עם סבא?" היא שאלה לבסוף. הרגשתי שהבטן שלי מתכווצת. "לא זוכר, כמה ימים או משהו. למה, קרה משהו?" היא הביטה בי והלכה. נשבעתי לעצמי שאני רק מסיים כמה עניינים ברשת וקופץ לסבא. מפה לשם, גיליתי שהשעה עשר בלילה. רציתי לקום לאכול משהו, כי הבנתי שמהבוקר לא אכלתי כלום, כשלפתע ראיתי שקבלתי הבוקר מייל מסבא. "איך זה יכול להיות?" שאלתי את עצמי, "המחשב שלו לא מחובר"...

נכנסתי למייל וקראתי את ההודעה מסבא - "לירוני. אתה הראשון שאני שולח לו הודעה מהמחשב החדש שלי. איזו התרגשות! תודה שעזרת לי לבחור אותו. ולירוני, אל תדאג שלא עזרת לי להתחבר, אני מבין שאתה ממש עסוק ולא כועס בכלל. למזלי, התנדבו אצלנו תיכוניםטים ב"קורס מחשבים למבוגרים" שאני לומד במרכז יום. ולירוני, אתה לא תאמין. התיכוניםט שהתנדב לבוא אלי הביתה הוא חבר שלך מהכיתה. קוראים לו איתן והוא סיפר לי שאתה ממש נחמד ושאתה אלוף הרשת. כמה שאני גאה בך נכד שלי. באהבה, סבא שלך. נ.ב. האם אתה נהנה ממסך המגע שקניתי לך?"

כשנגעתי במסך כדי לענות לסבא, גיליתי שהוא לא מגיב כי האצבעות שלי היו רטובות אחרי שניגבת אתן את הדמעות.

שיחה בזוגות

- מה צורך בכת הסיפור?

בתום השיחה

המורה מבקש מהתלמידים: אנא כתבו על שתי כרטיסיות שני נושאים מרכזיים שהסיפור עוסק בהם לדעתכם. לפני החזרה למליאה, התלמידים מניחים במרכז המעגל, לעיני כל, את כרטיסיות הנושאים שכתבו.

שיחה במליאה

התלמידים מתבוננים באוסף הנושאים: מזהים אלו נושאים חוזרים על עצמם, האם יש משותף בין הנושאים? איזה נושא שונה? לאיזה נושא מתחברים יותר? לא מתחברים כלל. את השיחה במליאה יכול המורה לנהל באופן חופשי בעזרת שאלות הזיקה, או לנהל אותה לאור הנושאים שהופיעו בכרטיסיות.

שאלות זיקה לעזרת המורה (מומלץ לבחור שאלה או שתיים ולאפשר ככל הניתן שיחה חופשית)

- איילו אסוואציות צלו בכת חסנת הסיפור?
- מה הרשמת?
- מה חשבתם?
- מה אתם יודעים צל הדמויות הסיפור?
- מה הדבר דומה?
- כמה הסיפור עוסק?

דין עומק בנושא נבחר -

- פאר הכרטיסיות, איזה נושא דומיננטי צלה בנו בעקבות הסיפור?

- מה מהדהד? ככת בקשר לנושא זה?
- לאילו התנסויות או מקומות בחייך שלכת האירוע מתחבר?
- אילו עאלות עוללות ככת?

לאחר שהתלמידים הביעו את החיבורים האישיים שלהם לסוגיה הנדונה, ניתן להזמין להציע עצות לדמויות בסיפור. במידה ויש אפשרות זמן, כדאי לבחור עוד נושאים שכתבו התלמידים ולדון גם עליהם בעזרת אותן שאלות מנחות.

ולסיום השיחה, עוד שאלה -

- מה תלכרו מהשיעור, מהשיחה, מהסיפור?

סיכום וסגירה על ידי המורה תוך התייחסות לתכנים שהעלו התלמידים. חשוב שהמורה תעביר מסרים בנוי חוסן וערך עצמי, אודות התכנים שיעלו על ידי התלמידים ובכללם - זמן מסכים, התמכרות לגלישה, סדרי עדיפויות, מחויבות למשפחה, קשר עם הסבים ועוד.

בסיום לחזור למורכבות

החיים מורכבים מאינסוף מקרים ומצבים בנושאים שונים, בהקשרים רבים. לא פעם עומדות בפנינו אפשרויות בחירה ואנו נדרשים לבחור ולקבל החלטות קטנות או גדולות. ואיך מגיעים להחלטה טובה. איך בוחרים? המורה מסיים בשאלה פתוחה לבחירתו, למשל:

מה עולר לי לקבל החלטה במצבים מסוכנים?
מה אני אומר לעצמי כשלמי לבחור או לקבל החלטה במצב דומה?

לסיכום

ניתן לדון אודות ההיגד מאת ד"ר אשר עידן -

